

KRL / RYTJ – Kuntaliiton kommentit

Kuntaliitto / Päivi Tiihonen

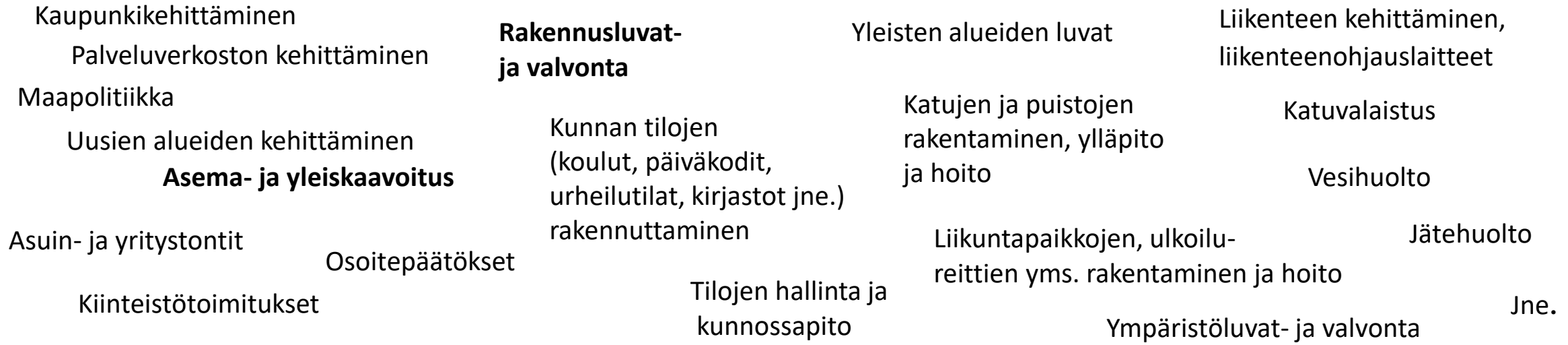
Kuntien itsehallinto

Perustuu perustuslakiin ja kuntalakiin

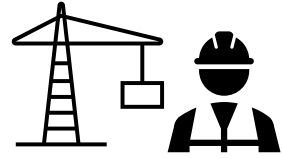
- Kuntien itsenäiset tehtävät ja päätäntävalta
- Sopimusvapaus
- Vapaus päättää hallinnon järjestämisestä
- Vapaus päättää, miten kunnan palvelut tarjotaan
- Kunta päättää itse, millä ohjelmilla palvelujaan tuottaa ja tietojaan hallinnoi
- Talous ja budjetti: Kunnat rahoittavat palveluitaan verorahoin sekä keräämällä palvelukohtaisia maksuja

Kuntien digitalisaation lähtökohtana kunnan palvelut

Yritykset:
Infran rakentaminen ja kunnossapito

Yritykset:
Kiinteistökehittäminen, rakentaminen ja kunnossapito

Asukkaat

Valtion organisaatiot, analysointi valtakunnallisesti

KRL ja RYTJ

- RYTJ:n toteutuminen on epävarmaa ja sen valmisteluun liittyy useita lainsäädännöllisiä ja toiminnallisia haasteita. **KRL:n säädösratkaisuja ei tulisi siten sitoa vielä epävarman RYTJ:n käyttöönottoon.**
- Esitetty suunnitelmatietovaranto ja rakennustietovaranto. Tavoitteena **tietojen kerääminen** valtion tietovarantoon. Mistä järjestelmästä on kysymys? **Hyötyjen** kuvaamista toivottu valmistelun eri vaiheissa.
- Lakiluonnoksessa esitetyt digitalisaatiota koskevat muutokset ja tiedon toimitusvelvoitteet **vaikuttaisivat laajasti kuntien rekistereihin sekä suunnittelu-, paikkatieto- ja asianhallintajärjestelmiin sekä niiden välisiin** yhteyksiin merkittävine kustannusvaikutuksineen. (Tietomallien määrä kasvoi valmistelun aikana).
- Vaikutukset tulisi **arvioida huolellisesti** ja kustannukset tulisi korvata rahoitusperiaatteen mukaisesti.
- Uuden lain mukaan tieto tulisi toimittaa **tietyn tietomallin mukaisesti. Laissa siis säädettäisiin myös tiedon tarkka muoto.**
- Kuntaliitto pitää **tiedonhallintalain** ja **sujuvan toiminnan vastaisena** ratkaisua, jossa kuntien tuottamat rakennetun ympäristön tiedot kopioitaisiin keskitettyyn SYKE:n tietovarantoon.

Kannatettavaa

- **Digitalisaation edistäminen** on kannatettavaa, mutta Kuntaliitolla on eriävä näkemys ratkaisusta. **Tulisi kehittää toimijoiden tehtävät ja roolit huomioivaa tiedonhallintaa**, ei keskitettyä tietovarantoa.
- **Yhteentoimivuus** on erittäin kannatettavaa. Huomioitavaa, että yhteentoimivuus tulee toteuttaa nimenomaan kunnissa, joille ko. lakisääteiset tehtävät kuten kaavoitus, rakennusluvut ja infran ylläpitotehtävät kuuluvat ja joiden tehtävissä ko. tiedot syntyvät. Vaikutukset arvioita huolellisesti ja huolehdittava **kunnille tarvittava rahoitus yhteentoimivuuden toteutukseen**.
- **Standardirajapinnat**. Kun tieto on yhteentoimivaa voidaan sitä julkaista eri kunnista yhdenmukaisena.
- Yhteentoimivuus sujuvoittaa rakentamistoimintaa ylikunnallisissa hankkeissa. Kaavoitus ja rakentamistoiminnassa **tieto virtaa kunnan ja yksityisen sektorin välillä**.
- Yhteentoimivuus mahdollistaa sen, että **valtion organisaatiot voivat käyttää yhteentoimivaa tietoa suoraan kuntien rajapinnasta**, eikä tietojen konvertointia tarvita. Valtava työhukka säästyy.

KRL ja RYTJ

- Lähtökohdat esitettävä oikein. Kaavat on tehty digitaalisesti 1990-luvulta saakka. Kaavat tehdään useissa kunnissa jo nyt tietomallina ja koneluettavana, mutta ei aivan saman tietomallin mukaisena. Uutena olisi siis **tarkoin määritelty tiedon muoto**.
- Rakennusvalvonta on digitalisoitu hyvin pitkälle ja hyvin yhdenmukaisen prosessin mukaisesti ohjelmistosta riippumatta. **Uutena IFC-mallien vastaanottaminen**. (Ei muita velvoitteita).
- RYTJ ei ratkaise todellisia tiedonhallinnan ongelmia ja **päällekkäistä työtä** kunta-valtio-akselilla, vaan tuo erityisesti kaavatietojen osalta lisää päällekkäistä työtä.
- **Käytön aikaisen rakennuksen tietojen hallinta mukaan lukien rakennuksen omistajatietojen hallinta sekä verottajan tuottamien tietojen tietovirrat ovat todellisia ongelmia, mutta näitä ei esitetä ratkaistavaksi** ensimmäisessä vaiheessa.

KRL ja RYTJ

- On esitetty että kuntien tiedot **kopioidaan valtion tietovarantoon.**
- **Osa kuntien tiedoista löytyisi kahdesta paikasta.**
- Kaikki kaavoihin liittyvä **vuorovaikutus** tulee tehdä suoraan **ko. kunnan kanssa.**
- Usein **asiakas tarvitsee** muitakin tietoja, kuten kaavan pohjakartta ja johtokartat.
- Kuntien viralliset ajantasatiedot tulee hankkia **suoraan kunnista.**

- Kaava- ja rakennuslupatiedot syntyvät kuntien lakisääteisissä tehtävissä ja tallennetaan kuntien rekistereihin. Kuntien rekisterit ovat kaava- ja rakennustiedon **primääritallennuspaikka eli master.**
- Kunnissa rakennetun ympäristön **tiedonhallinta on samaa kokonaisuutta, valtiolla tietovarannon ovat eri ministeriöissä.**

**“Tulisi kehittää roolit ja tehtävät
huomioivaa tiedonhallintaa, eikä yhtä
keskitettyä järjestelmää”**

Tärkeää

- **Kuntien tehtävissä syntyvät tiedot** ovat kuntien tieto-omaisuutta. Esimerkiksi kaava on todella arvokas kunnan tietotuote. **Kunnat päättävät** mitkä tiedot ovat avoimia, mitkä tarjotaan sopimuksella salatusta rajapinnasta jne.
- **Tietoturva, tietosuoja, yksityisyyden suoja ja kansallinen turvallisuus** sekä **tiedon tuotannon kustannukset** huomioitava tiedon avoimuudessa.
- IFC-mallit ovat yksityisen sektorin tieto-omaisuutta.
- **Valtio ei voi lailla säätää kuntien ja yksityisten tieto-omaisuuden siirtymisestä valtion hallintaan.**
- **YM/SYKE voivat hyödyntää kuntien tuottamia tietoja lakisääteisissä tehtävissään,** esim. valtakunnallinen analysointi alustan kautta olisi kannatettavaa.
- **Tietojen julkaisujen ja luovutusten osalta pelisäännöt sovittava alkuperäisten tiedontuottajien kanssa.**

Muuta huomioitavaa

- KRL koskee vain lain voimaantulon jälkeen tuotettuja tietoja.
- YM:llä tavoite, että kaikki vanhat kaavat kopioidaan **suunnitelmatietovarantoon**. **Kaikki vanhojen kaavojen digitointi pitää tehdä kunnissa**. Tulkinta on tärkeä osa kuntien kaavoitustehtävää ja vastuu kaavojen oikeellisuudesta ja kaavojen määrittämisestä maanarvosta on kunnilla. Rahoitusta tarvitaan kunnille vanhojen kaavojen digitalisoimiseksi.
- On tärkeää, ettei synny useita versioita kaavatiedosta
- Kaavojen master on kunnissa.
- **Kilpailu säilytettävä** ohjelmistokehityksessä, ei monopolia yhdelle ohjelmistotoimittajalle.

Huomioitava valtakunnallisessa tiedonhallinnassa

- Tärkeää tunnistaa julkishallinnon **organisaatioiden roolit, tehtävät ja vastuut**
- Tärkeää tunnistaa **missä tieto syntyy** ja **kuka tietoja ylläpitää**
- Tietoja tulee käyttää aina **alkuperäisestä lähteestä** (tiedonhallintalaki)
- Tärkeää tunnistaa, mitä tietoja kukin toimija tarvitsee toiminnassaan -> julkishallinnon tiedonsiirroissa automaattiset tiedonsiirrot **tarpeen mukaan**
- Yhteentoimivat järjestelmät
- Organisaatioiden yhteentoimivuus (**Ei päällekkäistä työtä**)
- **Järkevät automaattiset tietovirrat** tehtävien mukaisesti

Tietovirrat valtion organisaatioihin

Valtio: 'Kunnat toimittavat tiedot valtiolle vain kerran'

Kuntaliitto: 'Kunnat eivät 'toimita' tietoja valtiolle kertaakaan, vaan kunnat julkaisevat tietyt, määritellyt tiedot valtion organisaatioiden saataville tietystä kohtaa kunnan prosessia automaattisesti'

Tiedonsaantioikeudet tehtävien mukaisesti

Tietovarannon digitalisointi > < Toiminnan digitalisointi
(valtio) (kunta)

”Tärkeää on, että tiedot virtaavat kunnista valtion organisaatioihin automaattisesti, ei erillistä toimittamista”

A hand wearing a blue sweater sleeve holds a white rectangular sign against a light beige background. The sign contains a quote in bold purple text.

“Digitalisaatiossa toiminnan, tietojen ja tietojärjestelmien tulee muodostaa toisiaan tukeva kokonaisuus”

**“Kunnissa rakennetun ympäristön
tiedot on samaa tiedonhallinnan
kokonaisuutta”**

**”Julkishallinnon
tiedonhallintaratkaisuihin on tärkeää
tiedostaa, mikä viranomaisen
päätöksenteossa ja toiminnassa tieto
syntyy”.**

**”Kuntien tuottamat tiedot syntyvät
kuntien tehtävissä ja
toimintaprosesseissa.”**

”On tärkeää, että kaikki tietojen päivitykset tehdään tiedon alkuperäiseen tallennuspaikkaan”.

Asema- ja yleiskaavat

 Kunnan rekisteri
1

Päätökset, arkisto

 Kunnan rekisteri
2

Päätökset, arkisto

 Kunnan rekisteri
3

Päätökset, arkisto

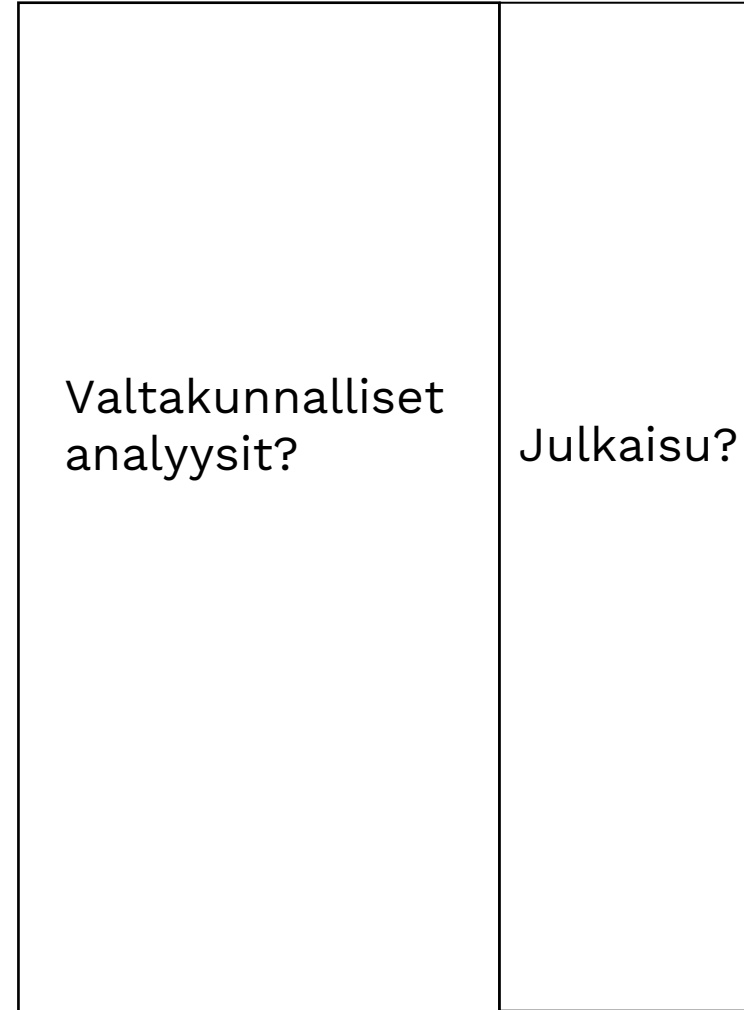
⋮

 Kunnan rekisteri
310

Päätökset, arkisto

(Alkuperäisen tiedon kopio. SYKE ei ole
kaavoitusorganisaatio, vaan tiedon hyödyntäjä)

”Master on tiedon ensisijainen tallennuspaikka. Kuntien tehtävissä syntyvän tiedon master on kunnissa.”

”Tiedonhallintalain mukaan tietoja tulisi hyödyntää aina alkuperäisestä tietolähteestään.”

”Valtio ei voi lailla määrätä, että kuntien ja yksityisen sektorin tietomaisuus siirrettäisiin valtiolle.”

”Valtion organisaatiot voivat hyödyntää kuntien tuottamaa tietoa tiedonhallintalain mukaisesti”.

”On tärkeää, että oikeus kuntien tehtävissä syntyvään tietoon säilyy kunnilla.”

**Kunnille aiheutuvat kustannukset ja
tulonmenetykset (potentiaali
huomioiden) arvioitava huolellisesti.**

**”Tiedon julkaisusta ja jakelusta
sovittava alkuperäisten
tiedontuottajien kanssa.”**

The background is an abstract composition of paint splatters and brushstrokes. A large, bright yellow area dominates the right side, transitioning into white and light yellow. On the left, there are diagonal bands of blue and red, with smaller splatters of these colors scattered throughout the white and yellow areas. The overall effect is dynamic and textured.

KUNTA LIITTO